

23 MAI 2013

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
11/4775

Vår referanse (bes oppgitt ved svar)
13/00255-2/HTE

Dato
14. mai 2013

Datatilsynets høringsuttalelse - Alkolås som alternativ til tap av førerrett som en del av program mot ruspåvirket kjøring

Det vises til høringsbrevet datert 1. mars 2013 og arbeidsgruppens rapport datert 10. september 2012 vedrørende alkolås som alternativ til tap av førerrett.

Som et alternativ til tap av førerrett forslår arbeidsgruppen å innføre en ordning med alkolåsbetinget førerrett ved brudd på bestemmelsene om kjøring i alkoholpåvirket tilstand. Ordningen forutsetter at føreren deltar i program mot ruspåvirket kjøring i regi av Kriminalomsorgen.

I det følgende vil Datatilsynet kommentere enkelte sider ved de vurderinger arbeidsgruppen har gjort og hvordan tiltaket er planlagt gjennomført.

Bruk av samtykke

Datatilsynet registrerer at målgruppen for å få alkolåsbetinget førerrett er personer som har problemer med alkohol og/eller annet berusende eller bedøvende middel, og som ellers ville blitt idømt ubetinget fengsel. Datatilsynet deler rapportens vurdering på at det må være en forutsetning for deltagelse i ordningene at den enkelte både er motivert og skikket til å delta i programmet. Det vil således ikke være formålstjenlig å gjennomføre programmet uten at deltageren har gitt sin tilslutning.

Deltagelse i ordningen forutsetter at den enkelte samtykker til program mot ruspåvirket kjøring og alkolåsbetinget førerrett. Rapporten forutsetter også at den domfelte samtykker til å gjennomføre en legeundersøkelse (hver sjette måned). Hensikten med legeundersøkelsen er å vurdere om domfelte fyller kravet til edruelighet, jf. vegtrafikkloven § 34. Samtykke vil her være nødvendig for å oppheve helsepersonellens taushetsplikt, jf. helsepersonelloven § 22, når opplysninger fra legeundersøkelsen skal gis videre til kriminalomsorgen eller påtalemyndigheten.

I merknadene til helsepersonelloven § 22 heter det blant annet at «Det er viktig at samtykke er gitt under omstendigheter som sikrer at det er skjedd frivillig, etter moden overveielse og med

full oversikt over konsekvensene.»¹ Kravet vil langt på vei samsvare med personopplysningsloven § 2 nr. 7, der samtykke defineres som «en frivillig, uttrykkelig og informert erklæring fra den registrerte om at han eller hun godtar behandling av opplysninger om seg selv».

Datatilsynet antar at det å oppfylle vilkårene for samtykke vil kunne by på noen utfordringer, og da særlig kravet til et informert samtykke. Datatilsynet støtter i den sammenheng arbeidsgruppens anbefaling med å lage samtykkeskjemaer der det klart fremgår hva samtykke skal dekke og hvordan opplysningene skal behandles. I samtykkeskjemaet bør det også presiseres at det å avgi et samtykke er frivillig.

Sikkerhet

Ordnningen legger opp til at Statens vegvesen skal godkjenne leverandøren av alkomåler, jf. forslag til forskrift om alkolås kapittel 3, og at regionskontoret skal godkjenne verkstedet der den domfelte plikter å ha alkomåleren på service, jf. forslag til forskrift om alkolås kapittel 4.

Etter den foreslåtte forskrift om alkolås § 23 heter det at «Leverandør har ansvaret for at overføring av data fra alkolås skjer med formålstjenlig utstyr og at dataoverføringer skjer på en slik måte at sikkerhetselementene som beskytter dataens integritet og ekthet er intakte.»

Alkolåsverkstedet plikter å overføre en rekke opplysninger til leverandøren i forbindelse med hver utført service, jf. § 37 i kapittel 4. Regionskontoret er gitt kompetanse til å føre tilsyn med at leverandør og alkolåsverkstedet utfører arbeidet i samsvar med denne forskriften, jf. § 37 i kapittel 5 (her er det en feilnummerering av bestemmelsene i den foreslåtte forskriften).

Opplysningene som leverandøren og alkolåsverkstedet kommer til å behandle, må etter tilsynets vurdering anses som sensitive personopplysninger, siden det her vil være tale om opplysninger om personer som er dømt for en straffbarhandling, jf. personopplysningsloven § 2 nr. 8 bokstav b. Slike personopplysninger må behandles på en fortrolig og sikker måte.

Datatilsynet savner en nærmere gjennomgang av hvilke krav som stilles til beskyttelse av innholdet, slik at uvedkommende ikke skal få tilgang til personopplysningene. Det vil her være naturlig å se på krav til kryptering for overføringen fra verkstedet og/eller leverandør.²

Taushetsplikt

Datatilsynet har (over) lagt til grunn at både verkstedsansatte samt ansatte hos leverandøren vil behandle sensitive personopplysninger i forbindelse med ordningen. I rapporten savner tilsynet en nærmere drøftelse av hvordan den foreslåtte ordningen hindrer at andre får tilgang eller kjennskap til opplysninger som de ansatte behandler.

En taushetsplikt for ansatte vil være nødvendig for ivareta grunnleggende personvern hensyn. En plikt for de ansatte til å bevare taushet må derfor anses som en forutsetning for ordningen.

¹ Ot.pr.nr.13 (1998-1999) s. 228

² Se krav til sikring av konfidensialitet i personopplysningsforskriften § 2-11

Avslutningsvis

I den videre prosessen stiller Datatilsynet seg til rådighet. Tilsynet bistår gjerne med råd og veiledning for å finne gode løsninger for å oppfylle kravet til en tilfredsstillende informasjonssikkerhet med hensyn til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet ved behandling av personopplysninger. Tilsynet vil også kunne gi råd i forbindelse med arbeidet med å utforme samtykkeskjemaer.

Med vennlig hilsen

Bjørn Erik Thon
direktør

Henok Tesfazghi
rådgiver

Kopi: Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet,
v/Statsforvaltningsavdelingen,
Pb 8004 Dep, 0030 Oslo